

Nodic Voices innspilling av Gisle Kverndokks (bildet) verker er ukens sterkeste bidrag.
FOTO: Snare Knut

Samtidsmusikkens spennvidder

I det siste har det gått en delvis hissig debatt om tradisjonalisme og modernisme i ny musikk i nettavisen ballade. Hva har rangen dag?

Astrid Kvalbein

Samtidig som sterke stemmer hevder at musikk av det melodiske, tradisjonskjære slaget blir uglesett av den antatte samtidseliten, kommer fiolinist og komponist Henning Kraggeruds *Equinox* ut på toneangivende Simax. Prosjektet er en reise i 24 tidssoner, gjennom 24 tonearter med tilhørende arketyperiske stemningsleier. Men det er like mye en reise i vendinger som ligger godt i hendene på solisten og hans Arctic Philharmonic, etter modell av standardrepertoaret for fiolin. Det er glatt, vakkert – og skamløst tilbakeskuende.

Om *Equinox* er et ytterpunkt i bunken av ferske norske plater, utgjør gitarist Anders Førisdals utforskning av de underfundige kvarttoneverkene til Bjørn Fongaard (1919–1980) et annet. Platen *Galaxe*, på Norsk Komponistforenings Aurora, inkluderer også sære, lyriske og svært ulike verk av den uspillelige modernisten Brian Ferneyhough, Ole Henrik Moe og Øyvind Torvund.

Hele spennet

At såpass sterke utfordringer av musikalske vaner er mer sjeldne, illustrerer tre plater fra lille, produktive Lawo: Den supre blokkfløytisten Caroline Eidsten Dahls *Blockbird* har lånt tittelen fra et verk av Olav Anton Thommessen med fine fritonale påfunn og originale formoppbygninger. Men platen har en overvekt av verk, i nokså tradisjonell fasong, av komponister som Morten Gaathaug og Kjell Mørk Karlsen.

Egil Hovland (1924–2013) er representert med en variasjon over en julesalme, et fint eksempel på hans koralvariasjoner, fundert på trygg tonal grunn. Slike finnes også på Anders Eidsten Dahls

plate viet orgelverk av Hovland. Men her er tolvtonebaserte, tøffe Elementa fra de harde, modernistiske 1960-årene omdreiningspunktet. Slik demonstreres i flott klingende form hvordan én komponist kunne arbeide i hele spennet fra rå avantgardisme til enkle melodier.

Christiania Mannskor holder seg mer innenfor en slags komfortsone for ny kormusikk på *Something new*, med poetiske verk av blant andre Wolfgang Plagge, Henrik Ødegaard og Bjørn Kruse. Koret, solister og dirigent Marius Skjølaas imponerer, men ikke helt i å ta ut potensialet for variasjon. Det høres ut som de har ressurser til å være mer vågale, både i repertoarvalg og syngemåter.

Samtids-spesialister

Uansett tyder lite på at klassiske musikere velger bort det mer tradisjonelle når de spiller inn nytt stoff. Fortsatt blir det mest eksperimentelle gjerne overlatt til spesialiserte samtidsmusikkutøvere.

Men noen, som vokalseksetten Nordic Voices, jobber i hele spennet fra tidligmusikk til det heftigste nye. Deres plate med verk av Gisle Kverndokk (på Aurora) er kanskje sterkest i bunken – nettopp fordi både komponist og utøvere her hever seg over alle konstruerte motsetninger mellom tradisjonelt og eksperimentelt.

Kverndokks fine messe og Jesu siste syv ord på korset kunne vært tynget av mange historiske forbilder. I stedet vokser et sterkt, personlig språk frem i brytningene mellom fortiden og friksjon fra samtiden, formet med operakomponistens sans for dramaturgi. Ikke minst sterkt er tittelverket Fuge der Zeit, til Paul Celans etterkrigsdikt, som synges, tales og males med nennsomme strøk av Nordic Voices og musikere fra Kringkastingsorkesteret. I møte med alle sjiktene av mening i slike verk, blir kategorier som tradisjonell og modernistisk i bunn og grunn temmelig fordummende.